

Cap on va Catalunya?

CARLOS LOSADA

AVUI, 19 de maig del 2008

És una pregunta força difícil de respondre. Les meves afirmacions són percepcions, no el resultat de cap estudi acadèmic. Voldria distingir entre pronòstic i propostes.

Si no canviem, anem cap a un suau declivi. Hem fet els "deures seculars", i hem tingut molt d'èxit com a societat. Som un país que, per renda per càpita, per índex de desenvolupament humà... estem a dalt de tot. És una victòria col·lectiva que ara vivim amb el sentiment contradictori d'autosatisfacció, mig adormits... I quan les coses no funcionen d'acord amb el nostre "alt estàndard" de societat desenvolupada del segle XXI ens "emprenyem". I en el diagnòstic tendim a buscar culpables ("uns altres") tot dient "que ho arreglin" - especialment l'Estat o les administracions públiques-, "que en són els responsables". No dic que no hi hagi culpables fora. El que vull subratllar és que una societat comença el seu declivi quan tendeix a buscar culpables en comptes d'autoresponsabilitzar-se'n i actuar.

Res no li passarà a la societat catalana en els propers anys, però a mitjà i a llarg termini anem malament amb aquesta actitud de "desresponsabilització". En trobaríem exemples a dojo: L'any 1900, l'Argentina era la setena potència mundial. Avui es troba cap a la posició setanta... i continua al divan del psicoanalista. Culpa de la seva desgràcia: l'imperi americà. És possible (però en tot cas no en grau pitjor que Xile, i aquest és un país que continua bé i endavant). Però identificar

"culpables" externs (només) t'atura i t'inhabilita contra l'acció. No menystinguem l'exemple.

La societat catalana és una societat immersida en la millor tradició europea, que vol combinar desenvolupament econòmic i desenvolupament social. D'aquesta tradició, en tenim alguns models: els danesos, els suecs,... no per copiar-los, però sí perquè siguin un punt de referència.

Des de la perspectiva econòmica, calen prioritats definides: les infraestructures no poden ser un coll d'ampolla, i s'hi ha de donar resposta sense convertir-les en l'eix del debat. I considero l'ensenyament a tots els nivells com la primeríssima prioritat que ens pot fer guanyar el futur; ens cal més ciència i tecnologia; ens cal més innovació i més obertura a l'exterior... I saber molt més anglès (des de petits!). És com el llatí a l'època romana.

Sobre les relacions de Catalunya amb la resta d'Espanya, caldria un altre article com aquest per parlar-ne. En tot cas, com a proposta, per mi queda clar que ens cal continuar, sense complexos, la projecció prioritària a Espanya, sense reserves mentals ni limitacions afectives. I a la vegada fer de l'Estat un lloc més inclusiu per a tothom, més còmode per a Catalunya.

Des de la perspectiva social, cal apostar per reformar l'Estat del benestar: evitar un excés de protecció davant l'atur (vegeu el cas danès); fer les reformes laborals que ens toquen; millorar substancialment els serveis públics (més que diners, una gestió millor), i

comptar amb el sector privat i amb el tercer sector per a la prestació de serveis públics. Ens cal crear cultura solidària il·lustrada i responsable.

Són propostes per responsabilitzar-nos, però el que realment necessitem és un projecte col·lectiu engrescador, perquè el que vam tenir s'ha assolit en gran part. Defenso un model social àmpliament compartit pel qual la gent digui: val la pena treballar-hi! I això comporta debatre valors: no s'hi val dir que això és enginyeria social. Si no ho fem conscientment, d'altres ens muntaran el projecte axiològic sense que ens n'adonem.

Ens cal dir què volem afavorir en el nostre entramat de valors: com ara la pròpia responsabilitat i envers els altres (els propers i els llunyans), l'autoexigència, el valor del que és públic, la llibertat d'empresa i la iniciativa... hem d'optar conscientment per allò que volem ser i fer-ho de manera conscient, i com a projecte col·lectiu.